

Sygn. akt III AUa 3729/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 października 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący - Sędzia: SA Ewa Jankowska

Sędziowie: SA Małgorzata Micorek-Wagner (spr.)

SO (del.) Bożena Lasota

Protokolant: st.sekr.sądowy Aneta Wąsowicz

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 23 października 2013 r. w W.

sprawy H. O.

przeciwko Dyrektorowi Wojskowego Biura Emerytalnego w W.

z udziałem zainteresowanego A. O.

o rentę rodzinną

na skutek apelacji Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego w W.

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie XIV Wydział Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 21 czerwca 2012 r. sygn. akt XIV U 304/12

I. prostuje niedokładność w komparycji zaskarżonego wyroku przez uzupełnienie treści tej komparycji po słowach: „przeciwko Dyrektorowi Wojskowego Biura Emerytalnego w W.” zapisem: „z udziałem zainteresowanego A. O.”;

II. oddala apelację;

III. zasądza od Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego w W. na rzecz H. O. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu apelacyjnym.

III AUa 3729/12

UZASADNIENIE

H. O. wniosła odwołanie od decyzji Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego w W. z dnia 7 grudnia 2011 r. odmawiającej jej prawa do renty rodzinnej (bez względu na wiek i stan zdrowia) po zmarłym mężu - M. O.. W uzasadnieniu odwołania H. O. wskazała, iż spełnia wszystkie przesłanki do otrzymywania renty bez względu na wiek i stan zdrowia, przewidziane w art. 24 pkt 5 wojskowej ustawy emerytalnej.

Dyrektor Wojskowego Biura Emerytalnego w W. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie podnosząc, że zaskarżona decyzja jest zgodna z obowiązującymi przepisami, gdyż art. 24 pkt 5 powołanej ustawy obowiązuje od 1 lutego 2005 r., a śmierć żołnierza zawodowego, męża wnioskodawczyni, pozostająca w związku ze służbą zawodową i będąca następstwem czynu karalnego nastąpiła w dniu (...) (...) 1998 r.

Postanowieniem z dnia 24 maja 2012 r. Sąd Okręgowy wezwał do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanego - A. O. (syna wnioskodawczyni i jej zmarłego męża – M. O. – przypis Sądu Apelacyjnego).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu(...) r., w wyniku katastrofy lotniczej w O., poniósł śmierć żołnierz zawodowy - mjr pilot M. O.. Śmierć M. O. - żołnierza zawodowego, pozostająca w związku ze służbą wojskową była następstwem czynu karalnego (odpis skrócony aktu zgonu, pismo Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w R. z dnia 17 grudnia 1998 r., odpis wyroku Sądu Najwyższego z dn. 11 października 2004 r. w sprawie sygn. akt WA 13/04 – bezsporne).

H. O. (ur. (...)) do dnia 28 lutego 2011 r. była uprawniona do wojskowej renty rodzinnej po zmarłym mężu (decyzja Dyrektora (...) z dnia 24 stycznia 2011 r. - k. 268 a.r.).

Rentę rodzinną po zmarłym M. O. pobiera syn - A. O., ur. (...) (decyzja Dyrektora (...) o przedłużeniu terminu wypłaty renty z dnia 23 września 2011 r. - k. 296 a.r.).

W dniu 16 listopada 2011 r. H. O. złożyła wniosek o przyznanie jej prawa do renty rodzinnej po zmarłym mężu M. O., na podstawie art. 24 pkt. 5 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin.

Zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzją z dnia 7 grudnia 2011 r., Dyrektor Wojskowego Biura Emerytalnego w W. odmówił H. O. prawa do renty rodzinnej - bez względu na wiek i stan zdrowia - po zmarłym mężu M. O. podnosząc, że przepis art. 24 pkt 5 wojskowej ustawy emerytalnej obowiązuje od 1 lutego 2005 r., natomiast śmierć męża wnioskodawczyni - żołnierza zawodowego, pozostająca w związku ze służbą wojskową i będąca następstwem czynu karalnego, nastąpiła w dniu 11 listopada 1998 r., tj. przed tą datą.

Powyższy stan faktyczny Sąd I instancji ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach emerytalnych M. O., aktach sprawy, które uznał za wiarygodne podkreślając, że nie były one również kwestionowane przez strony, a także na podstawie zeznań odwołującej się H. O..

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy zważył, że odwołanie H. O. jest zasadne i wyrokiem z dnia 21 czerwca 2012 r.:

I. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał H. O. rentę rodzinną po zmarłym mężu M. O., począwszy od dnia 1 listopada 2011 r.;

II. zasądził od Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego w W. na rzecz H. O. kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

W uzasadnieniu powyższego wyroku Sąd I instancji podniósł, co następuje:

Zgodnie z art. 24 pkt 5 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, jeżeli śmierć żołnierza pozostająca w związku ze służbą jest następstwem czynu karalnego, przy wypłacaniu renty rodzinnej nie stosuje się przewidzianego w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych zawieszania lub zmniejszania tego świadczenia w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego. W tym wypadku renta rodzinna przysługuje małżonkowi bez względu na wiek i stan zdrowia.

Bezspornym jest, iż małżonek odwołującej się, będący żołnierzem zawodowym, poniósł śmierć w związku ze służbą. Śmierć ta była następstwem czynu karalnego. Spełnione zatem zostały, określone w powyższym przepisie, przesłanki wymagane do przyznania małżonkowi żołnierza renty rodzinnej - bez względu na wiek i stan zdrowia.

Przepis art. 24 pkt 5 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, znajdzie w niniejszej sprawie zastosowanie, choć zgodnie z wyrażoną w Konstytucji RP zasadą niedziałania prawa wstecz, ustawa działa na

przyszłość i nie ma zastosowania do zdarzeń zaistniałych przed datą jej wejścia w życie. Należy bowiem podkreślić, iż zasada nieretroakcji, jako fundamentalna zasada państwa demokratycznego, odnosi się do stanu, w którym nowa ustawa miałaby zmienić sytuację prawną obywatela, którą dotychczasowe prawo regulowało - jako bardziej korzystną (tak Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 2 lipca 2008 r., II UZP 5/08). W związku z powyższym, zasada ta nie znajdzie odniesienia w niniejszej sprawie, ponieważ dotychczasowe prawo regulowało sytuację prawną odwołującej się w sposób mniej korzystny, uzależniając przyznanie prawa do renty rodzinnej od spełnienia określonych warunków dotyczących wieku i stanu zdrowia. Ustawodawca, wprowadzając do art. 24 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin - pkt 5, zniósł wymóg wieku i stanu zdrowia w stosunku do osób uprawnionych do pobierania renty, jeżeli ziszczą się okoliczności określone w tym przepisie.

Należy również zaznaczyć, iż przedmiotem postępowania sądowego w sprawach dotyczących ubezpieczenia rentowego jest ocena zgodności z prawem - w aspekcie formalnym i materialnym - decyzji wydanej przez organ rentowy na wniosek ubezpieczonego lub z urzędu. Badanie legalności decyzji i orzekanie o niej jest możliwe tylko przy uwzględnieniu stanu faktycznego i prawnego istniejącego w chwili wydawania decyzji. Mówiąc inaczej - o zasadności przyznania lub odmowy przyznania świadczenia decydują okoliczności istniejące w chwili ustalania do niego prawa (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 5 kwietnia 2007 r., I UK 316/06).

Reasumując, H. O. na dzień wydania zaskarżonej decyzji, tj. 7 grudnia 2011 r., spełniała wszystkie przesłanki wymagane przez przepis art. 24 pkt 5 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin i tym samym nabyła prawo do dochodzonej renty rodzinnej.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy orzekł, jak w punkcie I sentencji wyroku, z mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.

O kosztach orzekł natomiast w punkcie II tej sentencji, na podstawie art. 98, 99 i 108 k.p.c. Wysokość kwoty kosztów zastępstwa prawnego ustalił przy tym na podstawie art. 98 § 3 k.p.c. i § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 r. Nr 163, poz. 1349 ze zm).

Powyższy wyrok został zaskarżony w całości apelacją organu rentowego, w której apelujący zarzucił temu orzeczeniu:

- naruszenie prawa materialnego poprzez niewłaściwe zastosowanie art. 24 pkt 5 wojskowej ustawy emerytalnej (Dz.U. z 2004 r. Nr 8, poz. 66 ze zm.) i dowolną jego wykładnię.

Wskazując na powyższe zarzuty apelujący wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie odwołania,

ewentualnie

2. uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu zarzutów apelacji organ rentowy podniósł, że art. 24 pkt 5 powołanej ustawy obowiązuje od 1 lutego 2005 r., a śmierć żołnierza zawodowego pozostająca w związku ze służbą wojskową i będąca następstwem czynu karalnego nastąpiła 11 listopada 1998 r., czyli przed datą wejścia w życie omawianego przepisu.

W ocenie organu rentowego, Sąd I instancji dokonał dowolnej, sprzecznej z prawem wykładni przepisu art. 24 ustawy. Apelujący podkreślił, iż przede wszystkim, nowela wojskowej ustawy emerytalnej z 16 grudnia 2004 r. w art. 1 wprowadza dwa różne stany prawne. W art. 24 po punkcie 1 dodaje się punkt 1a, w którym stwierdza się, iż w razie śmierci albo zaginięcia żołnierza w czasie wykonywania zadań służbowych poza granicami państwa, związanych realizacją celów, o których mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o zasadach użycia lub pobytu Sił Zbrojnych RP poza granicami państwa (Dz.U. Nr 162, poz. 1117 z późn. zm.), renta rodzinna przysługuje małżonkowi bez względu na wiek i stan zdrowia. Natomiast po punkcie 4 dodaje się punkt 5 w następującym brzmieniu: jeżeli śmierć żołnierza

pozostająca w związku ze służbą jest następstwem czynu karalnego, przy wypłacaniu renty rodzinnej nie stosuje się przewidzianego w ustawie o emeryturach i rentach FUS zawieszenia lub zmniejszenia tego świadczenia w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego. W tym przypadku renta rodzinna przysługuje małżonkowi bez względu na wiek i stan zdrowia. Art. 4 ust. 1 noweli określa przy tym datę, w której najwcześniej mogło zaistnieć zdarzenie stanowiące przesłankę do przyznania renty w wymienionych przypadkach. I tak, uprawnienie do wojskowej renty rodzinnej przysługuje, jeżeli śmierć lub zaginięcie żołnierza miało miejsce po dniu 3 lutego 1998 r. Takiej regulacji nie ma w stosunku do treści objętej art. 24 pkt 5 ustawy. Oznacza to, zdaniem apelującego, że obejmuje ona zdarzenia zaistniałe po dacie wejścia w życie tego przepisu, tj. po 1 lutego 2005 r., stąd wnioskodawczyni, na dzień wydania zaskarżonej decyzji z 7 grudnia 2011 r., nie spełniała wszystkich przesłanek wymaganych obowiązującymi przepisami do przyznania jej prawa do dochodzonej renty rodzinnej.

W odpowiedzi na apelację odwołująca się wniosła o:

1. oddalenie apelacji,
2. zasądzenie od organu rentowego na jej rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odpowiedzi na apelację odwołująca się zwróciła uwagę na „mętniactwo” wyводу apelacji. Podkreśliła, że apelant nie potrafił się zdecydować, czy wyrokowi chce zarzucić niewłaściwe zastosowanie przepisu art. 24 pkt 5 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (bo tę ustawę chyba określa w apelacji mianem „wojskowej ustawy emerytalnej”), czy też dowolną jego wykładnię (którą dopełnia określeniem, iż jest ona dowolna, bo sprzeczna z prawem; jakim prawem jednak nie wiadomo). Odwołująca się podkreśliła, iż należy ocenić, że ten układ zarzutów (a faktycznie zarzutów) nie został przez apelanta przemyślany, jako że przy tego rodzaju typie zarzutów ma się do wyboru alternatywę rozłączną (albo, albo), tj. albo przepis wskazywany przez apelanta niewłaściwie zastosowano w wyroku, albo dokonano jego wadliwej wykładni. Nie da się przy tym zasadnie (podstawnie) zarzucać jednocześnie (koniunkcja, jak w wywodzie apelacji) - niewłaściwego zastosowania przepisu ustawy w rozstrzyganej wyrokiem sprawie i zarazem niewłaściwej, bo dowolnej (ba sprzecznej z prawem) wykładni tego samego przepisu ustawy.

W ocenie odwołującej się, przesłankami zastosowania omawianej normy prawnej przez organ rentowy, a później Sąd, ze względu na osobę wnioskodawcy i wnioszek o przyznanie takiej renty są dwie okoliczności, o których mowa w tym przepisie. I tak badaniu Sądu (a wcześniej organu) podlega: czy nastąpił przypadek śmierci żołnierza, która pozostawała w związku ze służbą wojskową, oraz, czy śmierć tego żołnierza (pozostająca w związku ze służbą wojskową) jest następstwem czynu karalnego. Obie te przesłanki w przypadku H. O. zaistniały i nie są sporne (nie były w sprawie kwestionowane, nie kwestionuje ich też apelant). Skoro tak, to ze względu na normę prawną wynikającą z omawianego przepisu H. O. przysługuje, na podstawie art. 24 pkt 5 cyt. ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, prawo do renty rodzinnej - bez względu na jej wiek i stan zdrowia, poczynając od dnia wskazanego w pkt I sentencji zaskarżonego apelacją wyroku. Przepisy intertemporalne nie wyłączają przy tym możliwości zastosowania ww. przepisu wobec odwołującej się.

Sąd Apelacyjny Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie zważył, co następuje:

Apelacja, jako niezasadna, podlega oddaleniu, gdyż zaskarżony wyrok odpowiada obowiązującemu prawu.

Sąd I instancji, wbrew zarzutom apelacji, nie dopuścił się niewłaściwego zastosowania w sprawie prawa materialnego, tj. art. 24 pkt 5 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz. U. Z 2004 r. Nr 8, poz. 66 z późn. zm.), ani błędnej wykładni tej normy prawnej (Sąd Apelacyjny dostrzegł przy tym również, tak jak i odwołująca się, brak logicznej możliwości jednoczesnego postawienia ww. zarzutów).

Wywody Sądu Okręgowego, nader lakoniczne, wymagają wszakże uzupełnienia.

Z protokołu komisyjnego badania wypadku lotniczego, zatwierdzonego Orzeczeniem Nr 149 Szefa S. Generalnego Wojska Polskiego z dnia 1 grudnia 1998 r. oraz z Orzeczenia Głównej Komisji Leczniczo-Lekarskiej (...) Instytutu (...) /S/98 z dnia 18 grudnia 1998 r. wynika, że mąż odwołującej się H. M. O. – pilot wojskowy, w dniu (...) r., zginął w wyniku katastrofy lotniczej, a jego śmierć pozostawała ze służbą wojskową (ww. Orzeczenia w aktach emerytalno – rentowych).

Wyrokiem z dnia 15 stycznia 2004 r., Wojskowy Sąd Okręgowy w Warszawie, w sprawie Sygn. akt So 22/99, uznał gen. dyw. pil. rez. M.W. oraz płk. pil. J. M. winnymi, m.in. nieumyślnego spowodowania katastrofy w ruchu powietrznym, której następstwem była śmierć M. O..

Wyrokiem z dnia 11 października 2004 r. Sąd Najwyższy, w sprawie Sygn. akt WA13/04, utrzymał wyżej wymieniony wyrok w mocy w odniesieniu do oskarżonego płk. pil. J. M. (pełniącego funkcję Dowódcy Zgrupowania Lotniczego Wojsk Lotniczych i O. Powietrznej w M.), natomiast w odniesieniu do drugiego z ww. oskarżonych uchylił go i przekazał sprawę w tym zakresie do ponownego rozpoznania (ww. wyrok Sądu Najwyższego w aktach emerytalno – rentowych).

Z dniem 1 lutego 2005 r. nastąpiła zmiana treści art. 24 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, dokonana ustawą z dnia 16 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2005 r. Nr 10, poz. 65). Zgodnie z art. 1 ustawy zmieniającej, w art. 24 ustawy zmienianej, wprowadzono m.in. zmianę polegającą na tym, że po pkt 4 dodano pkt 5 w brzmieniu: **„jeżeli śmierć żołnierza pozostająca w związku ze służbą jest następstwem czynu karalnego, przy wypłacaniu renty rodzinnej nie stosuje się przewidzianego w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych zawieszania lub zmniejszania tego świadczenia w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego.**

W tym wypadku renta rodzinna przysługuje małżonkowi bez względu na wiek i stan zdrowia”.

Wobec treści wyżej cytowanego wyroku Sądu Najwyższego z dnia 11 października 2004 r., bezsporną stała się okoliczność, że **śmierć męża ubezpieczonej H. O., pozostająca w związku z jego służbą wojskową, była następstwem czynu karalnego.**

Apelujący słusznie zauważył, że art. 4 ust. 1 noweli, wprowadzonej ustawą z dnia 16 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2005 r. Nr 10, poz. 65), odnosi się do uprawnień do wojskowej renty rodzinnej w przypadku zaistnienia okoliczności, o których mowa w art. 24 pkt 1a ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym ustawą nowelizującą, stanowiąc, że przysługują one jeżeli śmierć albo zaginięcie żołnierza miały miejsce po dniu 23 lutego 1998 r. (przepis ten, co znamienne odnosi się do „nabycia prawa do renty”). Słusznie przy tym apelujący dostrzegł, że takiej regulacji nie ma w stosunku do treści objętej art. 24 pkt 5 ustawy, z tym, że nie oznacza to, jak utrzymuje apelujący, że obejmuje ona zdarzenia zaistniałe po dacie wejścia w życie tego przepisu, tj. po 1 lutego 2005 r.

Nie można zapominać, że zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 16 grudnia 2004 r. ustawa ta weszła w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia.

Sąd Okręgowy prawidłowo uznał, że od dnia 1 lutego 2005 r. prawo do renty rodzinnej - zgodnie z art. 24 pkt 5 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, przysługuje bez względu na wiek i stan zdrowia także w przypadku, gdy śmierć żołnierza miała miejsce przed dniem 1 lutego 2005 r. Odnosząc się do kwestii intertemporalnych podkreślić stanowczo należy, że ustawodawca w omawianej noweli nie wprowadził zastrzeżenia, że uregulowanie przewidziane w art. 1 pkt 1 - odnoszące się do zmiany art. 24 pkt 5 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. - ma odnosić się jedynie do prawa do świadczenia nabytego od dnia wejścia w życie ustawy zmieniającej lub innej ściśle oznaczonej daty wcześniejszej lub późniejszej niż data wejścia w życie ustawy zmieniającej.

Zmiana normatywna, która nastąpiła i która ma znaczenie w niniejszej sprawie sprowadza się do tego, że do dnia 31 stycznia 2005 r. do wojskowej renty rodzinnej była uprawniona wdowa, gdy spełniała warunki przewidziane w art. 70 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, czyli posiadała określony wiek, lub była niezdolna do pracy, lub wychowywała osobę uprawnioną do renty rodzinnej po zmarłym mężu.

Od dnia 1 lutego 2005 r. renta rodzinna przysługuje natomiast wdowie bez względu na wiek i stan zdrowia, jeżeli śmierć męża (żołnierza) pozostająca w związku ze służbą była - jak w niniejszej sprawie - następstwem czynu karalnego.

Ponadto do dnia 1 lutego 2005 r. wobec ubezpieczonej (w zakresie wysokości wojskowej renty rodzinnej) należało stosować zasady określone w przepisach ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w tym także przewidziane w art. 103 tej ustawy zasady zmniejszania świadczeń (w związku z art. 11 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin).

Natomiast od dnia 1 lutego 2005 r. - gdy śmierć żołnierza pozostająca w związku ze służbą była następstwem czynu karalnego - przy wypłacaniu renty rodzinnej nie stosuje się już przewidzianego w ustawie o emeryturach i rentach z FUS zawieszania lub zmniejszania tego świadczenia w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego.

Sens i znaczenie zasady nie retroakcji, podkreślanej przez skarżącego w apelacji, polega na tym, że ustawa działa tylko na przyszłość, nie obejmuje natomiast swoją mocą (swoim działaniem) okresu poprzedzającego jej wejście w życie. Zasada nieretroakcji, zakazując wstecznego działania ustaw, nie przesądza natomiast o tym, jaką ustawę, dawną czy nową, należy stosować do oceny skutków prawnych zdarzeń, które miały miejsce pod rządami dawnych norm, ale występują w okresie, gdy nowa norma weszła w życie. Tę kwestię wyjaśniają dwie inne reguły prawa międzyczasowego, między którymi należy wybierać: dalsze działanie ustawy dawnej lub bezpośrednie działanie ustawy nowej. Zasada bezpośredniego stosowania ustawy nowej jest często mylona z retroaktywnością właściwą. Zdaniem Trybunału Konstytucyjnego nie należy identyfikować bezpośredniego działania nowego prawa z nadaniem mu charakteru retroaktywnego: „Przy ustalaniu następstw prawnych zdarzeń, które miały miejsce pod rządami dawnych norm, ale występują w okresie, gdy nowa norma weszła w życie, należy - zgodnie z zasadą *lex retro non agit* - następstwa te określać na podstawie dawnych norm, ale jedynie do czasu wejścia w życie norm nowych”. Zgodnie z zasadą bezpośredniego działania prawa z chwilą wejścia w życie nowych norm prawnych, normy te należy stosować do stosunków prawnych danego rodzaju (zdarzeń, stanów rzeczy), niezależnie od tego, czy te stosunki (zdarzenia, stany rzeczy) dopiero powstaną, czy też powstały wcześniej, a więc przed wejściem w życie nowego prawa, ale trwają nadal w czasie dokonywania zmian prawa. Zasada bezpośredniego działania prawa, jak stwierdził Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia z 2 marca 1993 r., w sprawie K 9/92 (OTK 1993/1/6), „umożliwia ustawodawcy dokonanie szybkiej zmiany prawa i potraktowanie stosunków prawnych danego rodzaju jednakowo wg nowych norm prawnych przy założeniu, że nowe prawo odpowiada lepiej nowym warunkom jego obowiązywania niż prawo uchylone”.

Zgodnie z zasadą niedziałania prawa wstecz H. O. (przy niespełnieniu warunków przewidzianych w art. 70 ustawy o emeryturach i rentach z FUS) nie mogłaby, co oczywiste - na podstawie zmienionego art. 24 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin - nabyć prawa do wojskowej renty rodzinnej przed dniem 1 lutego 2005 r. W sprawie niniejszej chodzi jednak o ocenę stosowania obowiązującej aktualnie, tj. od dnia 1 lutego 2005 r., normy do aktualnego stanu faktycznego. Skoro jest bezsporne, że śmierć męża ubezpieczonej pozostawała w związku ze służbą i była następstwem czynu karalnego, to tym samym renta rodzinna przysługuje ubezpieczonej bez względu na wiek i stan zdrowia. ***Ustawodawca w zakresie omawianego prawa do renty rodzinnej nie wprowadził bowiem cezury daty śmierci żołnierza.***

Ustawa w tym zakresie, nie działa wstecz. Nie przewiduje możliwości ustalenia prawa do wojskowej renty rodzinnej w okresie przed dniem 1 lutego 2005 r. wdowie, która wcześniej nie spełniała warunków wynikających z art. 70 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Ta sytuacja nie występuje w niniejszej sprawie.

Zatem od dnia 1 lutego 2005 r. prawo do renty rodzinnej - zgodnie z art. 24 pkt 5 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin przysługuje bez względu na wiek i stan zdrowia także w przypadku, gdy śmierć żołnierza miała miejsce przed dniem 1 lutego 2005 r.

(por. tożsame wywody zawarte w uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 4 grudnia 2012 r., III AUa 896/12, POSAG 2013/1/129-137).

Stan prawny, ustalony zmianą treści art. 24 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, dokonaną ustawą z dnia 16 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2005 r. Nr 10, poz. 65) pozwalał na przyznanie ubezpieczonej prawo do wojskowej renty rodzinnej na zasadach określonych przez art. 24 pkt 5 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz. U. Z 2004 r. Nr 8, poz. 66 z późn. zm.).

Mając na uwadze wszystkie wyżej opisane okoliczności faktyczne i argumenty prawne, Sąd Apelacyjny, w punkcie II wyroku, z mocy art. 385 k.p.c., oddalił apelację organu rentowego, jako niezasadną.

O kosztach zastępstwa prawnego orzeczono w punkcie III sentencji, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. i art. 98 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. oraz z mocy § 2 ust. 1 i § 12 ust. 3 w zw. z § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu. (Dz. U. z 2002 r. Nr 163, poz. 1349 ze zm.).

Sąd Apelacyjny w punkcie I sentencji, na podstawie art. 350 § 1 i 3 k.p.c., sprostował również niedokładność w komparycji zaskarżonego wyroku w ten sposób, że uzupełnił tę komparycję zapisem o udziale w postępowaniu zainteresowanego A. O..

Sędziowie Przewodnicząca:

M. W. E. J.

B. L.